

Bronnen van Europees privaatrecht – schematisch overzicht

1. Formele bronnen van het recht van de EU

- Verdragen (<http://eur-lex.europa.eu/nl/treaties/index.htm>)
- Secundair gemeenschaps- en unierecht (Publicatieblad: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=nl>; gecoördineerde regelgeving op Eur-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>)
- arresten Europese rechtscolleges. Via <http://curia.europa.eu>

2. Verdere bronnen van het recht van de EU

- voorbereidende documenten. Zie o.m. Pre-Lex: <http://ec.europa.eu/prelex/apcnet.cfm?CL=nl>
- vormen van soft law
- uitvoerige doctrine, tijdschriften e.d. Ten dele doctrine over “gemeenschapsprivaatrecht” (Acquis communautaire op het gebied van het privaatrecht). Onder meer boeken over specifieke domeinen van het privaatrecht (Europees consumentenrecht, Europees burgerlijk procesrecht, Europees vennootschapsrecht, Europees IPR, Europees arbeidsrecht,) en meer algemene werken over gemeenschapsprivaatrecht.

Voorbeelden

- Algemeen

M. FALLON, *Droit matériel général de l'Union européenne*, Bruylant 2e uitgave 2002

- Hele privaatrecht

B. HEIDERHOFF, *Gemeinschaftsprivatrecht*, Sellier 2005, 2e uitgave 2007

K. LANGENHUBER e.a., *Europarechtliche Bezüge des Privatrechts*, Baden-baden 2005

N. LIPARI e.a., *Diritto privato europeo*, 2 delen 1997, uitgave 2003 als *Trattato di Diritto privato europeo*

C. CASTRONOVO, S. MAZZAMUTO, *Manuale di Diritto privato europeo*, Giuffrè Milaan, meerdere delen, deel 1 2007.

S. CAMARA LAPUENTE e.a., *Derecho privado Europeo*, Madrid 2003

- Contractenrecht

K. RIESENHUBER, *Europäisches Vertragsrecht*, 2e uitgave De Gruyter Berlin 2006

Zie verder ook het “Acquis” project inzake contractenrecht.

Enkele “genres” die relevant zijn voor onderzoek in Europees privaatrecht

- werken over “beginselen” van het gemeenschapsrecht. Pas op, risico op communautaire bijziendheid
- “publiekrechtelijke” literatuur over de bevoegdheidsafbakening gemeenschapsrecht / lidstatelijk recht. Verwant is ook literatuur over de methoden voor harmonisatie.
- literatuur over de invloed van gemeenschapsrecht op nationaal recht.

Bv. HARTKAMP e.a., *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht* (2 Delen, Kluwer Deventer 2007)

Bv. EC Consumer law compendium (uitg. Sellier 2008)
(http://www.sellier.de/pages/en/buecher_s_elp/europarecht/580.ec_consumer_law_compendium.htm)

- “gemengde literatuur” in het perspectief “ius commune”, zie verder.

3. Internationaal eenheidsrecht (materieel IPR)

- bv. Weens kooprecht (CISG)
- eveneens uitvoerige doctrine, tijdschriften,

bv. Uniform law review

- ook literatuur over de invloed op het statelijk recht

bv. F. FERRARI e.a. , *The CISG and its Impact on National Legal Systems*, 2008

4. “ius commune” – doctrine

in wezen rechtsvergelijkende doctrine met een specifiek perspectief

Gaande:

- van een zuiver wetenschappelijk vergelijkend project zoals het “Trento common core project”.
- tot harmonisatieprojecten

Voorbeelden hedendaagse rechtsvergelijkende studies op hoog niveau

Trento-common-core-reeks uitgegeven bij Cambridge University press. Zie de volledige lijst op <http://www.common-core.org/books.html>.

Enkele klassiekers (handboeken ius commune)

R. ZIMMERMANN, *The law of obligations. Roman Foundations of the Civilian tradition*, Juta Kaapstad 1990

H. KÖTZ, *Europäische Vertragsrecht* Bd. I, Mohr Tübingen 1996

C. von BAR, *Gemeineuropäisches Deliktsrecht*, 2 delen, Beck München 1996

F. RANIERI, *Europäisches Obligationenrecht. Eind Handbuch mit Texten und Materialien*, 2^e uitgave Springer 2003

P. SCHLECHTRIEM, *Restitution und Bereicherungsausgleich in Europa*, Mohr Siebeck Tübingen 2000 (2 delen)

Literatuur “harmonisatie”

Bv. de verschillende uitgaven van HARTKAMP, HESSELINK e.a. *Towards a European Civil Code*

Tijdschriften gemengd gemeenschapsrecht / rechtsvergelijkend

ERPL / EuZP / REDP (<http://www.kluwerlawonline.com/toc.php?pubcode=ERPL>)

ZEuP (<http://rsw.beck.de/rsw/shop/default.asp?site=zeup>)

ERCL (European Review of Contract Law), sinds 2005 (<http://www.degruyter.de/journals/ercl/detailEn.cfm>)

Maastricht Journal of European and Comparative Law (<http://www.rechten.unimaas.nl/maastrichtjournal>)

GPR (Zeitschrift für Gemeinschaftsprivatrecht
European Community Private Law Review/Revue de droit privé communautaire)
(http://www.sellier.de/pages/de/zeitschriften/gpr_index/index.gpr_zeitschrift_fr_gemeinschaftsprivatrecht.htm)

5. “Casebooks” vergelijkend en gemeen recht

Zie voor de opzet <http://www.casebooks.eu/>

Verschenen zijn o.a.

- Contract Law (2002)
- Tort law (2000)
- Unjustified enrichment (2003)

6. “Restatements”

a) Oorsprong – formaat

- concept in de VS: restatements van het “common law” van de deelstaten door het American Law Institute (<http://www.ali.org/>)
- bestaat uit modelregels (blackletter), commentaar met voorbeelden, bronnen of noten.

b) Algemeen: diverse restatements

- Unidroit Principles for international commercial contracts. Deel 1 1994, Deel II 2004, Deel III in voorbereiding (<http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/main.htm>) (in meerdere talen)
- PECL (Principles of European Contract Law), 3 delen (I 1995, II 1999, III 2003) (zie http://frontpage.cbs.dk/law/commission_on_european_contract_law/) (in 2 talen, in een hele reeks andere vertaald)
- PEL-serie (publicatie op http://www.sellier.de/pages/en/buecher_s_elp/europarecht/index.1.htm)

betreft de gebieden die niet door de PECL worden behandeld, complementair aan PECL (met uitdrukkelijke verwijzing ernaar). Is het werk van de “Study Group on a European Civil Code”, eerste fase. Werkwijze: teams, advisory councils, algemene vergadering (CoCo).

Er zijn 15 delen gepland. Verschenen zijn o.m. Services, Leases, Personal Security, Sales, enz.

- ACQP, *Principles of Existing EC Contract Law (“Acquis”)*, door de Acquis group (<http://www.acquis-group.org>). Deel I verscheen in 2007 (http://www.sellier.de/pages/en/buecher_s_elp/europarecht/504.contract_i.htm), in 20^o09 uitgebreid met deel II.

- *Restatement on insurance contract law*. Zie <http://www.restatement.info>.

- *Principles of European Trust Law* van Hayton, Kortmann en Verhagen, uitg. Kluwer/Tjeenk Willink 1999

- *Code Européen des contrats* door GANDOLFI e.a., tweede herziene uitgave Giuffré Milaan 2004 (in 4 talen)

b) Draft common frame of reference

Politieke achtergrond: project van de Europese Commissie, voortbouwend op EP-Resoluties, Mededeling Commissie, “Actieplan” Europees contractenrecht 2001, Resolutie 2003, Mededeling 2004¹. Tegelijk ook herziening consumentenrecht (ontwerp-richtlijn contractuele rechten).

Project om een Draft CFR te schrijven in 2005 toevertrouwd aan een netwerk van groepen, het “CoPECL” netwerk (zie <http://www.copecl.org>).

Na discussie van de eerste versies (nl. De hierboven genoemde PECL, PEL, ...) door een netwerk van “stakeholders” (ook “CFR-net”) is er aldus een geïntegreerde herwerking van PECL, PEL en ACQP, uiteindelijk verantwoordelijkheid van de “CRT” bestaande uit Study group en de Acquis Group.

- interim outline editie begin 2008, enkel Boeken 1 tot 7 (enkel verbintenissenrecht).
- finale outline editie januari 2009, op <http://www.storme.be/DCFRinterim.html> (m.i.v. boeken 8 tot 10 (goederenrecht) en nieuwe delen boek 4)
- Full edition in 7 banden verschenen oktober 2009. (http://www.sellier.de/pages/en/buecher_s_elp/europarecht/643.principles_definitions_and_model_rules_of_european_private_law.htm)

Omvat het grootste deel van het materiaal van de PECL, PEL en ACQP

Maar geïntegreerd: veel strikter op terminologie, coherentie, enz. Structuur in Boeken (met als typisch kenmerk de indeling in Boeken I, II en III).

- de Restatement on insurance contract law geraakte niet meer geïntegreerd
- andere groepen uit het netwerk publiceren andere genres (geen restatements), bv. boeken van de Associatio Capitant (boek *Terminologie juridique commune*, boek *Principes communs contractuels*), de Economic Impact Group, de Social Justice Group (HESSELINK, boek *CFR and Social justice*, Sellier 2008), ...
- politiek proces aan de gang.

c) secundaire literatuur

Er is een massa literatuur over de inhoud zowel als methode van de genoemde projecten, ten dele “vergelijkend” bv. PECL en Nederlands recht vergeleken), ten dele reflectief. Onder meer in de boven genoemde tijdschriften.

¹ Mededeling van de Europese Commissie van 11 oktober 2004 (“Europees verbintenissenrecht en de herziening van het acquis: verdere maatregelen“, http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/cont_law/com2004_nl.pdf)